

11 932

Herziening van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Beginselenwet gevangeniswezen en enkele andere wetten omtrent de maatregel van terbeschikkingstelling en enige andere onderwerpen die met de berechting van geestelijk gestoorde delinquenten samenhangen

DERDE NADER GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET

24 oktober 1984

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Beginselenwet gevangeniswezen en enkele andere wetten omtrent de maatregel van terbeschikkingstelling en enige andere onderwerpen die met de berechting van geestelijk gestoorde delinquenten samenhangen te herzien;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

Na artikel 12 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 13. 1. Een veroordeelde tot gevangenisstraf die wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens daarvoor in aanmerking komt, kan worden geplaatst in een justitiële inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden; de artikelen 37c, 37d en 37e zijn in dat geval van overeenkomstige toepassing.

2. De plaatsing en de beëindiging daarvan geschieden volgens regels, bij algemene maatregel van bestuur te stellen, op last van de Minister van Justitie, gegeven na een met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een psychiater.

3. Tegen de beslissing tot plaatsing en de beslissing tot beëindiging daarvan kan de veroordeelde binnen dertig dagen nadat die beslissing aan hem is medegedeeld, beroep instellen bij het gerechtshof te Arnhem. De artikelen 15c, tweede lid, tweede volzin, 15d, 15e en 15f, tweede lid, zijn van toepassing.

B

Aan artikel 19 wordt een volzin toegevoegd, luidende:

Artikel 13 is op de tot hechtenis of vervangende hechtenis veroordeelde van overeenkomstige toepassing.

C

In artikel 32, tweede lid, wordt achter «artikelen» ingevoegd: 13,

D

Artikel 35 wordt als volgt gelezen:

1. De kosten van gevangenisstraf, hechtenis en plaatsing in een rijkswerk-inrichting komen, voor zover niet bij of krachtens enige wet anders is bepaald, ten laste van de Staat.

2. Al hetgeen wordt verkregen uit geldboeten en verbeurdverklaringen komt ten bate van de Staat.

E

In plaats van het gestelde tussen de artikelen 36e en 37 wordt gelezen:

TWEEDE AFDELING

Plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en terbeschikkingstelling

F

Artikel 37 wordt gelezen:

1. De rechter kan gelasten dat degene aan wie een strafbaar feit wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens niet kan worden toegerekend, in een psychiatrisch ziekenhuis zal worden geplaatst voor een termijn van een jaar, doch alleen indien hij gevaarlijk is voor zichzelf, voor anderen, of voor de algemene veiligheid van personen of goederen.

2. De rechter geeft een last als bedoeld in het eerste lid slechts nadat hij zich een met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies heeft doen overleggen van ten minste twee gedragsdeskundigen van verschillende disciplines – waaronder een psychiater – die de betrokkene ten hoogste een half jaar voor de aanvang van de terechtzitting hebben onderzocht. Zodanig advies dient door de gedragsdeskundigen gezamenlijk dan wel door ieder van hen afzonderlijk te zijn uitgebracht.

G

In plaats van de artikelen 37a–37j wordt gelezen:

Artikel 37a. 1. De verdachte bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond, kan op last van de rechter ter beschikking worden gesteld indien:

1°. het door hem begane feit een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld dan wel behoort tot een der misdrijven omschreven in de artikelen 132, 285, eerste lid, 318, 326a en 395 van het Wetboek van Strafrecht, 36, derde lid van de Wegenverkeerswet, 11, tweede lid van de Opiumwet, of de overtreding is, omschreven in artikel 432 onder 3° van het Wetboek van Strafrecht, en

2°. de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist.

2. Bij toepassing van het vorige lid kan de rechter afzien van het opleggen van straf, ook indien hij bevindt dat het feit wel aan de verdachte kan worden toegerekend.

3. Bij het geven van een last als bedoeld in het eerste lid neemt de rechter de inhoud van de adviezen en rapporten die over de persoonlijkheid van de verdachte zijn uitgebracht, alsmede de ernst van het begane feit en de veelvuldigheid van voorafgegaane veroordelingen wegens misdrijf in aanmerking.

4. Het eerste lid van dit artikel en het eerste lid van artikel 37 kunnen te zamen ter zake van hetzelfde misdrijf worden toegepast.

Artikel 37b. De rechter kan bevelen dat de ter beschikking gestelde van overheidswege zal worden verpleegd, indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de verpleging eist. Hij geeft een zodanig bevel slechts nadat hij zich een met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies heeft doen overleggen van ten minste twee gedragsdeskundigen van verschillende disciplines – waaronder een psychiater – die de betrokkene ten hoogste een half jaar voor de aanvang van de terechtzitting hebben onderzocht. Zodanig advies dient door de gedragsdeskundigen gezamenlijk dan wel door ieder van hen afzonderlijk te zijn uitgebracht.

Artikel 37c. 1. De verpleging van overheidswege geschiedt, volgens regels bij algemene maatregel van bestuur te stellen, in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden.

2. De Minister van Justitie ziet erop toe, dat de ter beschikking gestelde die van overheidswege wordt verpleegd de nodige behandeling krijgt. Hij kan met betrekking tot bepaalde verpleegden aan het hoofd van de inrichting bijzondere aanwijzingen geven in het belang van de veiligheid van anderen of de algemene veiligheid van personen of goederen.

3. De ingevolge het eerste lid te stellen regels voorzien in de mogelijkheid van beroep voor de ter beschikking gestelde tegen beslissingen waarbij hem beperkingen ten aanzien van bewegingsvrijheid, briefwisseling of bezoek zijn opgelegd.

Artikel 37d. 1. Ter beschikking gestelden kunnen worden verpleegd in door de Minister van Justitie aangewezen:

a. particuliere inrichtingen, in beheer bij een in Nederland gevestigde rechtspersoon;

b. rijksinrichtingen.

2. De verpleging geschiedt bij voorkeur in een particuliere inrichting.

3. Artikel 22 is van overeenkomstige toepassing op de in het eerste lid onder b bedoelde rijksinrichtingen.

Artikel 37e. De kosten van de verpleging en behandeling van ter beschikking gestelden komen, voor zover niet bij of krachtens enige wet anders is bepaald, ten laste van de Staat. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de vergoeding van kosten van verpleging en behandeling buiten rijksinrichtingen.

Artikel 38. 1. Indien de rechter niet een bevel als bedoeld in artikel 37b geeft, verbindt hij aan de terbeschikkingstelling aanwijzingen die het gedrag van de ter beschikking gestelde betreffen. De rechter geeft tevens aan een in de uitspraak aangewezen instelling, die aan bepaalde, bij algemene maatregel van bestuur te stellen, eisen voldoet, opdracht de ter beschikking gestelde bij de naleving van die aanwijzingen hulp en steun te verlenen.

2. Indien bij de uitspraak tevens een vrijheidsstraf wordt opgelegd, kan deze in het in het eerste lid van dit artikel bedoelde geval ten hoogste op een jaar worden bepaald.

Artikel 38a. 1. De in artikel 38, eerste lid, bedoelde aanwijzingen mogen de vrijheid de godsdienst of levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

2. Een van de aanwijzingen kan zijn dat de ter beschikking gestelde de door het strafbare feit veroorzaakte schade geheel of tot een bepaald gedeelte

binnen een bepaalde termijn zal vergoeden. Mede kan de aanwijzing worden gegeven, dat hij zich in een door de rechter aangewezen inrichting zal laten opnemen, dan wel zich onder behandeling zal stellen van een in de uitspraak aangewezen deskundige.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent de eisen waaraan een inrichting moet voldoen om vatbaar te zijn voor aanwijzing overeenkomstig het vorige lid.

4. Het openbaar ministerie houdt toezicht op de naleving van de gegeven aanwijzingen.

Artikel 38b. De rechter kan, op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde, met inachtneming van het bepaalde in de voorgaande artikelen van deze afdeling:

1°. de aanwijzingen aanvullen, wijzigen of opheffen;

2°. aan een andere instelling dan die welke daarmede tevoren was belast het verlenen van hulp en steun bij de naleving van de aanwijzingen opdragen.

Artikel 38c. De rechter kan, op vordering van het openbaar ministerie, bevelen dat de ter beschikking gestelde alsnog van overheidswege zal worden verpleegd, indien, blijkens feiten of omstandigheden die zich na het onderzoek op de terechtzitting hebben voorgedaan, de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de verpleging eist. Hij geeft een zodanig bevel slechts nadat hij zich een met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies heeft doen overleggen van tenminste twee gedragsdeskundigen van verschillende disciplines – waaronder een psychiater – die de betrokkene ten hoogste een half jaar voor de aanvang van het onderzoek in raadkamer hebben onderzocht. Zodanig advies dient door de gedragsdeskundigen gezamenlijk dan wel door ieder van hen afzonderlijk te zijn uitgebracht.

Artikel 38d. 1. De terbeschikkingstelling geldt voor de tijd van twee jaar, te rekenen van de dag waarop de rechterlijke uitspraak waarbij zij is opgelegd onherroepelijk is geworden.

2. De termijn van de terbeschikkingstelling kan, behoudens het bepaalde in artikel 38e, door de rechter, op vordering van het openbaar ministerie, telkens hetzij met een jaar hetzij met twee jaar worden verlengd, indien de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen die verlenging eist. Een tweede verlenging is slechts mogelijk wanneer een bevel als bedoeld in artikel 37b of artikel 38c is gegeven.

Artikel 38e. Verlenging van de termijn der terbeschikkingstelling is slechts mogelijk voor zover de totale duur van die terbeschikkingstelling daardoor een periode van vier jaar niet te boven gaat, tenzij:

1°. de maatregel van terbeschikkingstelling is toegepast ter zake van een geweldsmisdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor een of meer personen, en tevens

2°. de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging eist.

Artikel 38f. 1. De termijn van de terbeschikkingstelling loopt niet:

a. gedurende de tijd dat aan de ter beschikking gestelde uit anderen hoofde rechtens zijn vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat hij zich aan zodanige vrijheidsontneming heeft onttrokken;

b. wanneer de ter beschikking gestelde zich langer dan een week achtereen ongeoorloofd ophoudt buiten de inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden waarin hij krachtens een bevel als bedoeld in artikel 37b of artikel 38c is opgenomen.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, aanhef en onder a, loopt de termijn van de terbeschikkingstelling wel indien de ter beschikking gestelde:

a. krachtens een last als bedoeld in artikel 13 of ingevolge het bepaalde bij en krachtens de Beginselenwet gevangeniswezen in een inrichting voor

verpleging van ter beschikking gestelden of in een ander psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen, tenzij hij zich langer dan een week achtereen ongeoorloofd ophoudt buiten die inrichting of dat ziekenhuis;

b. nadat de termijn van de terbeschikkingstelling een aanvang heeft genomen, op grond van een rechterlijke machtiging in een psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen, tenzij hij zich langer dan een week achtereen ongeoorloofd ophoudt buiten dat ziekenhuis.

Artikel 38g. 1. Het hoofd van een inrichting waarin een ter beschikking gestelde van overheidswege wordt verpleegd, kan met machtiging van de Minister van Justitie aan die ter beschikking gestelde proefverlof verlenen.

2. De terbeschikking gestelde aan wie proefverlof is verleend, geniet, behoudens de verplichtingen die hem in verband met het verlof kunnen zijn opgelegd, vrijheid van beweging. Deze verplichtingen kunnen mede inhouden dat de ter beschikking gestelde zich voor het verkrijgen van hulp en steun wendt tot een in de machtiging van de Minister van Justitie aangewezen instelling, die aan bepaalde, bij algemene maatregel van bestuur te stellen eisen voldoet.

3. Zowel de Minister van Justitie als het hoofd van de inrichting kan het proefverlof beëindigen:

a. wanneer het belang van de veiligheid van anderen of van de algemene veiligheid van personen of goederen, dan wel, wanneer toepassing is gegeven aan artikel 38e, het belang van de veiligheid van anderen, of van de algemene veiligheid van personen, naar zijn oordeel de beëindiging eist;

b. wanneer de ter beschikking gestelde zich niet gedraagt overeenkomstig de in het vorige lid bedoelde verplichtingen.

4. Tijdens het proefverlof duurt de verpleging van overheidswege, in de zin der wet, voort.

Artikel 38h. 1. De verpleging van overheidswege kan te allen tijde door de Minister van Justitie voorwaardelijk worden beëindigd.

2. In geval van voorwaardelijke beëindiging geldt als algemene voorwaarde dat de ter beschikking gestelde zich niet aan enig misdrijf zal schuldig maken.

3. De Minister kan, naast de algemene voorwaarde, bijzondere voorwaarden, betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde, opleggen. Deze kunnen mede inhouden dat de ter beschikking gestelde zich onder behandeling van een door de Minister aangewezen deskundige zal stellen en dat hij zich voor het verkrijgen van hulp en steun wendt tot een door de Minister aangewezen instelling, die aan bepaalde, bij algemene maatregel van bestuur te stellen eisen voldoet.

4. De bijzondere voorwaarden mogen de vrijheid de godsdienst of levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

5. Wanneer de voorwaarden niet worden nageleefd, kan de verpleging van overheidswege op last van de Minister worden hervat.

Artikel 38i. 1. De Minister van Justitie kan te allen tijde een terbeschikkingstelling beëindigen.

2. Een terbeschikkingstelling vervalt bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak waarbij dezelfde persoon wederom ter beschikking wordt gesteld.

H

Tussen de artikelen 38i en 40 wordt ingevoegd:

TITEL III

Uitsluiting en verhoging van strafbaarheid

Artikel 39. Niet strafbaar is hij die een feit begaat, dat hem wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens niet kan worden toegerekend.

I

In artikel 77b wordt in plaats van «37, tweede en derde lid, 37a–37j, 43bis–» gelezen: 37–38i,

J

In artikel 77k, eerste lid, vervallen de komma na «bestond» en de woorden «zonder dat artikel 37, eerste lid, wordt toegepast», en wordt in plaats van «storing» gelezen: stoornis

K

Na artikel 90quater worden drie nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 90quinquies. 1. Onder inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden wordt verstaan een inrichting als bedoeld in artikel 37d, eerste lid.

2. Onder justitiële inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden wordt verstaan een inrichting als bedoeld in artikel 37d, eerste lid, onder a waarvan de verpleegkosten vanwege de Minister van Justitie worden vergoed op grond van een door hem goedgekeurde inrichtingsbegroting, dan wel een inrichting als bedoeld in artikel 37d, eerste lid, onder b waarvan de algehele exploitatiekosten ten laste van het Ministerie van Justitie komen.

Artikel 90sexies. Onder psychiatrisch ziekenhuis wordt verstaan:

1°. een voor de toepassing van de Ziekenfondswet of de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten als ziekenhuis, verpleeginrichting of zwakzinnigeninrichting erkende of in overeenstemming met de Minister van Justitie aangewezen inrichting of afdeling daarvan, voor zover die inrichting of afdeling blijkt de erkenning of aanwijzing gericht is op de behandeling van psychiatrische patiënten;

2°. een psychiatrische afdeling van een academisch ziekenhuis.

Artikel 90septies. Onder psychiater wordt verstaan een geneeskundige, in het register van erkende specialisten van de daartoe door Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur aangewezen beroepsorganisatie van geneeskundigen, ingeschreven voor het specialisme psychiatrie of voor het specialisme zenuw- en zielsziekten.

L

In artikel 228, tweede lid, wordt in plaats van «krankzinnigengesticht» gelezen: psychiatrisch ziekenhuis

M

In artikel 249, tweede lid, onder 2, vervalt het woord «krankzinnigengesticht».

N

Artikel 369 wordt gewijzigd als volgt:

1. In plaats van «krankzinnigengesticht» wordt gelezen: psychiatrisch ziekenhuis

2. De zinsnede «die in het gesticht is opgenomen» wordt gelezen: die in het gesticht of psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen

O

In artikel 437bis, eerste lid, onder 2, wordt in plaats van «krankzinnigengesticht» gelezen: psychiatrisch ziekenhuis

P

In artikel 445 wordt in plaats van «krankzinnigengesticht» gelezen: psychiatrisch ziekenhuis

Q

Artikel 464 wordt als volgt gewijzigd:

1. In plaats van «krankzinnigengesticht» wordt gelezen: psychiatrisch ziekenhuis

2. In plaats van «die iemand in het gesticht opneemt» wordt gelezen: die iemand in het gesticht of ziekenhuis opneemt

ARTIKEL II

In het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

Artikel 16, eerste lid, wordt gelezen:

1. Indien de verdachte aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt, dat hij niet in staat is de strekking van de tegen hem ingestelde vervolging te begrijpen, schorst de rechter de vervolging, in welke stand zij zich ook bevindt.

B

In artikel 216, tweede lid, wordt in plaats van «storing» gelezen: stoornis.

C

Het eerste lid van artikel 249 wordt gelezen:

1. Indien de officier van justitie van oordeel is dat artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht van toepassing is doch dat tevens een maatregel als voorzien in artikel 37, 37a of 37b van het Wetboek van Strafrecht moet worden opgelegd, wordt daarvan melding gemaakt in de kennisgeving van verdere vervolging.

D

In plaats van de tweede volzin van het vijfde lid van artikel 250 wordt gelezen:

In het geval, bedoeld in artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht, kan tevens een last of een bevel worden gegeven strekkende tot toepassing van een maatregel als voorzien in artikel 37, 37a of 37b van dat wetboek, indien de wettelijke voorwaarden voor het geven daarvan zijn vervuld.

E

In artikel 251 wordt in plaats van «gegeven de last, genoemd in het tweede, of het bevel, genoemd in het derde lid van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht» gelezen: een last of een bevel als bedoeld in artikel 250, vijfde lid, gegeven.

F

In plaats van de laatste twee volzinnen van artikel 352, tweede lid, wordt gelezen:

In het geval, bedoeld in artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht, kan zij tevens een maatregel opleggen als voorzien in artikel 37, 37a, 37b of 77j van het Wetboek van Strafrecht, indien de wettelijke voorwaarden daarvoor zijn vervuld.

G

Artikel 366, derde lid, wordt gewijzigd als volgt:

1. De woorden «of artikel 37d» vervallen.

2. In plaats van de woorden «de in die artikelen bedoelde bevelen» wordt gelezen: het in dat artikel bedoelde bevel

H

Aan artikel 376, tweede lid, wordt een volzin toegevoegd, luidende:

Dit geschiedt in elk geval indien naar het oordeel van de politierechter de toepassing van artikel 37a, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht in overweging behoort te worden genomen.

I

In artikel 451a wordt in plaats van «rijksasyl voor psychopaten» gelezen: justitiële rijksinrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden, als bedoeld in artikel 90 quinquies van het Wetboek van Strafrecht.

J

In artikel 481, eerste lid, eerste volzin, vervallen de woorden «tweede lid» en de komma's voor en na deze woorden.

K

In artikel 500, tweede lid, wordt achter de woorden «dient te worden opgelegd» ingevoegd:

, dan wel de toepassing van artikel 37a, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht in overweging behoort te worden genomen

L

Het opschrift van Titel IIa van het Vierde Boek wordt gelezen:

Berechting van verdachten bij wie een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens wordt vermoed

M

In artikel 509a, eerste lid, wordt in plaats van «indien er vermoeden bestaat dat bij den verdachte tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond» gelezen: indien vermoed wordt dat de geestvermogens van de verdachte gebrekkig ontwikkeld of ziekelijk gestoord zijn

N

In artikel 509e wordt in plaats van «tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond» gelezen: een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestaat

O

Na artikel 509e wordt een nieuwe titel ingevoegd, luidende:

TITEL IIB

Rechtsplegingen in verband met de terbeschikkingstelling en de plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis

EERSTE AFDELING

Inleidende bepalingen

Artikel 509f. In deze titel wordt verstaan onder:

reclasseringsmedewerker: degene die door een instelling, aangewezen overeenkomstig artikel 38, 38b, 38g of 38h van het Wetboek van Strafrecht, is belast met het onderhouden van contact met de ter beschikking gestelde;

psychiatrisch ziekenhuis: een ziekenhuis, een inrichting of een afdeling daarvan als bedoeld in artikel 90 sexies van het Wetboek van Strafrecht;

psychiater: een geneeskundige als bedoeld in artikel 90 septies van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 509g. 1. Indien de rechter toepassing van artikel 37, 37b of 38c van het Wetboek van Strafrecht overweegt, kan hij bij een met redenen omklede beschikking bevel geven dat de betrokkene ter observatie zal worden overgebracht naar een in het bevel aan te wijzen psychiatrisch ziekenhuis of een inrichting tot klinische observatie bestemd, dan wel een inrichting als bedoeld in artikel 198, derde lid.

2. Het bevel wordt niet gegeven dan nadat het oordeel van een of meer deskundigen is ingewonnen en het openbaar ministerie, de betrokkene en zijn raadsman zijn gehoord.

3. Indien het bevel is gegeven met het oog op een beslissing inzake toepassing van artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht, wordt, in het geval dat de ter beschikking gestelde geen bekende verblijfplaats heeft of zich buiten Nederland ophoudt, de termijn van de terbeschikkingstelling geschorst tot het tijdstip waarop de tenuitvoerlegging van het bevel door het bekend worden van zijn verblijfplaats mogelijk is.

4. Het verblijf in het psychiatrisch ziekenhuis of de inrichting geldt als verpleging van overheidswege. Het mag de duur van zes weken niet te boven gaan. De rechter kan te allen tijde bevelen dat het verblijf op een vroeger tijdstip zal worden beëindigd.

Artikel 509h. 1. Een ter beschikking gestelde kan, indien te zijnen aanzien een bevel als bedoeld in artikel 509g is gegeven dan wel, indien zijn proefverlof is beëindigd, hervatting van zijn verpleging van overheidswege is bevolen, of met toepassing van artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht alsnog verpleging van overheidswege is bevolen, op bevel van de officier van justitie of een hulpofficier in het arrondissement waarin hij feitelijk verblijft, worden aangehouden.

2. Na de aanhouding wordt de ter beschikking gestelde onverwijld overgebracht naar een door de Minister van Justitie aangewezen inrichting.

3. Wanneer ernstige redenen bestaan voor het vermoeden, dat een ter beschikking gestelde aan wie proefverlof is verleend of wiens verpleging van overheidswege voorwaardelijk is beëindigd, zich zodanig heeft gedragen, dat het proefverlof zal worden beëindigd, dan wel hervatting van de verpleging zal worden gelast, kan zijn voorlopige aanhouding worden bevoelen door de officier van justitie of een hulpofficier in het arrondissement waarin hij zijn feitelijk verblijf heeft.

4. Van de voorlopige aanhouding wordt onverwijld kennis gegeven aan de Minister van Justitie, die daarna zo spoedig mogelijk beslist omtrent de vrijlating, dan wel de beëindiging van het proefverlof of de hervatting van de verpleging van overheidswege.

Artikel 509i. Indien de rechter last geeft tot toepassing van de maatregel van terbeschikkingstelling zonder daaraan een bevel tot verpleging van overheidswege te verbinden, doet het openbaar ministerie de uitspraak, zodra deze onherroepelijk is geworden, met alle op dat bevel betrekking hebbende beslissingen aan de ter beschikking gestelde betekenen. De betekening geschiedt aan hem in persoon.

TWEDE AFDELING

Toepassing van de artikelen 38b en 38c van het Wetboek van Strafrecht

Artikel 509j. 1. Wanneer het openbaar ministerie van oordeel is dat toepassing behoort te worden gegeven aan een der bepalingen van de artikelen 38b en 38c van het Wetboek van Strafrecht, dient het een daartoe strekkende, met redenen omklede, vordering in. Heeft de ter beschikking gestelde een verzoek als bedoeld in artikel 38b van het Wetboek van Strafrecht gedaan, dan wordt dat verzoek door de griffier ter kennis gebracht van het openbaar ministerie, dat daarop zo spoedig mogelijk een conclusie neemt.

2. Tot kennisneming van de vordering of het verzoek is bij uitsluiting bevoegd de rechtbank die in eerste aanleg heeft kennis genomen van het misdrijf ter zake waarvan de terbeschikkingstelling is gelast.

3. Acht de rechtbank zich onbevoegd dan verwijst zij de zaak naar de rechtbank die haar behoort te berechten. De vordering wordt in dat geval geacht te zijn ingediend door de officier van justitie van die laatste rechtbank.

4. Onmiddellijk na de indiening van de vordering of conclusie bepaalt de voorzitter een dag voor het onderzoek van de zaak, tenzij de summiere kennisneming van de stukken de rechtbank aanleiding geeft de vordering of het verzoek buiten verdere behandeling te laten.

5. Het openbaar ministerie doet vervolgens zo spoedig mogelijk de ter beschikking gestelde en de reclasseringsmedewerker tijdig tot het bijwonen van het onderzoek oproepen, onder betekening van de vordering of conclusie aan de ter beschikking gestelde.

Artikel 509k. 1. Strekt de vordering van het openbaar ministerie tot toepassing van artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht, dan wordt aan de ter beschikking gestelde, zo hij geen raadsman heeft, door de voorzitter een raadsman toegevoegd.

2. De raadsman is bevoegd bij het onderzoek tegenwoordig te zijn en van alle daarop betrekking hebbende stukken kennis te nemen.

3. De artikelen 38, 39, 41, tweede lid, 45–49 en 50, eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 509l. 1. Zowel het openbaar ministerie als de ter beschikking gestelde en diens raadsman zijn bevoegd getuigen en deskundigen te doen dagvaarden of schriftelijk te doen oproepen. De voorzitter kan voorts de dagvaarding of oproeping van getuigen en deskundigen vanwege het openbaar ministerie bevelen. Andere personen kunnen op zijn last door de griffier worden uitgenodigd om bij het onderzoek tegenwoordig te zijn.

2. De ter beschikking gestelde en de reclaseringsmedewerker kunnen, voor de aanvang van het onderzoek, ter griffie kennis nemen van de stukken. Het bepaalde bij en krachtens artikel 34 is van toepassing.

3. De voorzitter kan indien hij ernstig gevaar voor de geestelijke gezondheid van de ter beschikking gestelde vreest, bepalen dat het inzien van geneeskundige en psychologische rapporten de ter beschikking gestelde persoonlijk niet wordt toegestaan, maar uitsluitend aan een gemachtigde, die reclaseringsmedewerker, arts, advocaat of procureur is, dan wel van de voorzitter bijzondere toestemming heeft verkregen.

Artikel 509m. 1. Het onderzoek van de zaak geschiedt in raadkamer. Niettemin kan de rechtbank op verzoek van de ter beschikking gestelde beslissen dat het onderzoek geheel of ten dele in het openbaar zal plaatshebben.

2. Zowel het openbaar ministerie als de ter beschikking gestelde wordt in de gelegenheid gesteld tot het maken van ter zake dienende opmerkingen omtrent de beslissing die op de vordering of het verzoek ware te nemen; gelijke bevoegdheid komt toe aan de raadsman en de reclaseringsmedewerker.

3. Het onderzoek geschiedt met overeenkomstige toepassing van de artikelen 269, 272, eerste lid, 274, 277, 278, 280-294, 296-311, 315, 318-322, 324, 328-331, 345, eerste en derde lid, en 346.

4. Het openbaar ministerie en de ter beschikking gestelde zijn bevoegd, hangende het onderzoek, wijziging te brengen in de vordering of de conclusie, onderscheidenlijk het verzoek.

Artikel 509n. 1. De beslissing van de rechtbank op de vordering of het verzoek is met redenen omkleed en wordt door de voorzitter en de griffier ondertekend. Indien bevel wordt gegeven dat de ter beschikking gestelde alsnog van overheidswege zal worden verpleegd, geeft de beslissing de bijzondere redenen aan die hiertoe hebben geleid.

2. De beslissing op de vordering of het verzoek tot toepassing van artikel 38b van het Wetboek van Strafrecht is niet aan enig gewoon rechtsmiddel onderworpen.

3. Ingeval van toepassing van artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht wordt zij in het openbaar uitgesproken.

4. De beslissing wordt onverwijld betekend aan de ter beschikking gestelde en aan de instelling schriftelijk medegedeeld.

DERDE AFDELING

Verlenging van de terbeschikkingstelling

Artikel 509o. 1. Niet eerder dan twee maanden en niet later dan één maand vóór het tijdstip waarop de terbeschikkingstelling door tijdsverloop zal eindigen, kan het openbaar ministerie een vordering indienen tot verlenging van de terbeschikkingstelling.

2. Indien de ter beschikking gestelde van overheidswege wordt verpleegd, worden bij die vordering overgelegd:

1°. een niet eerder dan één maand voor het indienen van de vordering opgemaakt, met redenen omkleed en ondertekend advies afkomstig van het hoofd van de inrichting;

2°. een afschrift van de aantekeningen omtrent de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de ter beschikking gestelde.

3. Indien de ter beschikking gestelde niet van overheidswege wordt verpleegd, wordt bij de vordering overgelegd een niet eerder dan één maand voor het indienen van de vordering opgemaakt, met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een psychiater, die zelf de ter beschikking gestelde heeft onderzocht.

4. Indien het openbaar ministerie een verlenging vordert waardoor de totale duur van de terbeschikkingstelling een periode van zes jaar of van een veelvoud van zes jaar te boven gaat, legt het bij de vordering tevens

over een niet eerder dan één maand voor het indienen van de vordering opgemaakt, met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een psychiater en een psycholoog gezamenlijk, dan wel zodanige adviezen van ieder van hen afzonderlijk. De psychiater en de psycholoog mogen op het ogenblik waarop zij het advies uitbrengen en ten tijde van het onderzoek dat zij daarvoor verrichten niet verbonden zijn aan de inrichting waarin de ter beschikking gestelde wordt verpleegd.

5. De vordering wordt onverwijld vanwege het openbaar ministerie aan de ter beschikking gestelde betekend; geldt het een vordering als bedoeld in het derde lid, dan wordt ze tevens schriftelijk aan de reclasseringsmedewerker medegedeeld.

Artikel 509p. Tot kennisneming van de vordering is bij uitsluiting bevoegd de rechtbank die in eerste aanleg heeft kennis genomen van het misdrijf ter zake waarvan de terbeschikkingstelling is gelast. Artikel 509j, derde lid, is van toepassing.

Artikel 509q. Zolang op de vordering niet onherroepelijk is beslist, blijft de terbeschikkingstelling van kracht. Wanneer de vordering wordt toegewezen na de dag waarop de terbeschikkingstelling door tijdsverloop zou zijn geëindigd indien geen vordering tot verlenging was ingediend, gaat de nieuwe termijn niettemin op die dag in.

Artikel 509r. 1. Aan de ter beschikking gestelde die van overheidswege wordt verpleegd, wordt, zo hij geen raadsman heeft, door de voorzitter een raadsman toegevoegd.

2. Artikel 509k, tweede en derde lid, is van toepassing.

Artikel 509s. 1. De rechtbank bepaalt onverwijld een dag voor het onderzoek van de zaak. Aan de ter beschikking gestelde en de reclasseringsmedewerker wordt daarvan tijdig mededeling gedaan.

2. Het onderzoek heeft plaats met overeenkomstige toepassing van de artikelen 509l en 509m.

3. De rechtbank hoort, alvorens te beslissen, de ter beschikking gestelde.

4. Indien de ter beschikking gestelde niet in staat is voor het onderzoek te verschijnen, zal een van de leden van de rechtbank vergezeld door de griffier hem te zijnen verblijfplaats horen.

5. Indien de ter beschikking gestelde zich ophoudt in een ander arrondissement, kan de rechtbank het verhoor, bedoeld in het vorige lid, overdragen aan de rechtbank in dat arrondissement.

Artikel 509t. 1. De rechtbank beslist op de vordering tot verlenging zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk twee maanden na de dag waarop de vordering is ingediend.

2. De rechtbank kan nochtans de beslissing aanhouden indien zij afwijzing overweegt, en zij het voor de vorming van haar eindoordeel noodzakelijk acht zich nader te doen voorlichten over de wijze waarop de terugkeer van de ter beschikking gestelde in het maatschappelijk leven zou kunnen geschieden. In dat geval beslist zij uiterlijk drie maanden na het verstrijken van de in het eerste lid gestelde termijn.

3. De beslissing geeft de bijzondere redenen aan die de rechtbank doen besluiten tot de verlenging van de terbeschikkingstelling, dan wel tot afwijzing van de vordering. De beslissing wordt in geval van toewijzing van de vordering in het openbaar uitgesproken.

Artikel 509u. De beslissing wordt onverwijld aan de ter beschikking gestelde betekend. Daarbij wordt, in geval van toewijzing van de vordering, kennis gegeven van het rechtsmiddel dat tegen de beslissing open staat, en van de termijn binnen welke dat rechtsmiddel kan worden aangewend. Indien de ter beschikking gestelde van overheidswege wordt verpleegd, wordt de beslissing voorts onverwijld schriftelijk aan de inrichting medegedeeld.

VIERDE AFDELING

Beroep

Artikel 509v. 1. Tegen de beslissing van de rechtbank, bedoeld in artikel 509n, eerste lid, tweede volzin, en die bedoeld in artikel 509t, eerste lid, kan het openbaar ministerie binnen veertien dagen na de dagtekening en de ter beschikking gestelde binnen veertien dagen na de betekening daarvan beroep instellen bij het gerechtshof te Arnhem, tenzij de termijn van de terbeschikkingstelling voor de eerste maal wordt verlengd en deze verlenging voor een jaar geldt.

2. De artikelen 409, eerste lid, 410, 449, eerste lid, 450–454, 455, eerste lid, en 509r zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 509w. 1. Op het onderzoek door het gerechtshof is artikel 509s, tweede, derde en vierde lid, van overeenkomstige toepassing.

2. Indien het gerechtshof echter, na kennisneming van de stukken van het geding, van oordeel is, dat het beroep kennelijk niet ontvankelijk of ongegrond is, kan het, de procureur-generaal, de ter beschikking gestelde en diens raadsman gehoord, zonder nader onderzoek op het beroep beslissen.

3. De voorzitter kan, hangende de beslissing, de verpleging van overheidswege voorlopig beëindigen wanneer de vordering tot verlenging door de rechtbank is afgewezen.

Artikel 509x. 1. Het gerechtshof beslist zo spoedig mogelijk. Het bevestigt de beslissing van de rechtbank of doet, met vernietiging daarvan, wat de rechtbank had behoren te doen.

2. De beslissing geeft de bijzondere redenen aan die het gerechtshof hebben doen besluiten tot de toepassing van artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht of tot de verlenging van de terbeschikkingstelling, dan wel tot afwijzing van een daartoe strekkende vordering. De beslissing wordt in het openbaar uitgesproken. Zij is niet aan enig gewoon rechtsmiddel onderworpen.

P

In artikel 552b, vijfde lid, tweede volzin, wordt in plaats van «laatste zinsnede» gelezen: tweede lid.

Q

In artikel 591, laatste lid, wordt na de woorden «of van andere gevonniste personen» ingevoegd: , op de behandeling van vorderingen als bedoeld in de artikelen 509j en 509o of het beroep als bedoeld in artikel 509v

R

Artikel 562, eerste lid, wordt gelezen als volgt.

1. Indien vóór de tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, houdende veroordeling tot vrijheidsstraf of tot de straf van berisping, de veroordeelde is gaan lijden aan een ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens, kan het gerecht dat het vonnis of arrest heeft uitgesproken, de opschorting der tenuitvoerlegging bevelen.

S

In artikel 563, eerste lid, wordt in plaats van «krankzinnigheid» gelezen: ziekelijke stoornis van de geestvermogens

ARTIKEL III

Artikel 73, eerste lid, eerste volzin, van de Wet op de rechterlijke organisatie wordt gelezen: Bij het gerechtshof te Arnhem is een bijzondere kamer die belast is met de behandeling van zaken in beroep als bedoeld in de artikelen 13, 15c en 15g van het Wetboek van Strafrecht en in artikel 509v van het Wetboek van Strafvordering.

ARTIKEL IV

De Wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen wordt als volgt gewijzigd.

A

In artikel 18, derde lid, vervallen de woorden «het 2de lid van».

B

In artikel 27, eerste lid, vervallen de woorden «tweede lid» en de komma's voor en na deze woorden.

ARTIKEL V

In de Beginselenwet gevangeniswezen worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

In de artikelen 1, 6, 7, eerste lid, 13, 14, eerste lid, 22, 25, 30, eerste lid, 32, eerste lid, alsmede in het gestelde tussen de artikelen 47 en 48, wordt telkens in plaats van «rijksasyls voor psychopathen» gelezen: justitiële rijksinrichtingen voor verpleging van ter beschikking gestelden

B

Artikel 2 wordt als volgt gelezen:

Er is een Centrale Raad van Advies voor het Gevangeniswezen, de Psychopathenzorg en de Reclassering, gevestigd te 's-Gravenhage. Deze wordt hierna aangeduid als de Centrale Raad.

C

In de artikelen 3, 5, eerste lid, en 48 wordt telkens in plaats van «Centrale Raad van Advies voor het Gevangeniswezen, de Psychopathenzorg en de Reclassering» gelezen: Centrale Raad.

D

In de artikelen 7, eerste lid, en 23 wordt telkens in plaats van «rijksasyl voor psychopathen» gelezen: justitiële rijksinrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden

E

In de artikelen 13 en 49 wordt telkens in plaats van «rijksasyl» gelezen: justitiële rijksinrichting

F

In de artikelen 14, tweede lid, en 48 wordt telkens in plaats van «rijksasyls» gelezen: justitiële rijksinrichtingen

G

Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd.

1. In het gestelde onder a wordt in plaats van «de artikelen 37 en 37c, onder b» gelezen: de artikelen 37a en 37d, eerste lid, onder b
2. Het gestelde onder c wordt gelezen:
  - c. de gedetineerden die tot vrijheidsstraf veroordeeld zijn, maar wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van hun geestvermogens voor verblijf in een justitiële rijksinrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden in aanmerking komen.

ARTIKEL VI

In de Wet op de economische delicten, vervalt artikel 9, tweede lid. Voorts vervalt het cijfer voor het eerste lid van dat artikel.

ARTIKEL VII

In de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

Het tweede lid van artikel 4 wordt gelezen:

Met een veroordeling wordt gelijkgesteld een rechterlijke beslissing waarbij de maatregel is opgelegd, voorzien in artikel 37a van het Wetboek van Strafrecht.

B

Artikel 5, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Het gestelde onder 5° wordt gelezen: een beslissing tot verlenging van de termijn van terbeschikkingstelling.
2. Het gestelde onder 6° vervalt.

C

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd.

1. Het tweede lid wordt gelezen:

De termijn wordt mede verlengd met de duur van de verlenging van de proeftijd van een voorwaardelijke veroordeling en van de termijn van terbeschikkingstelling.
2. Het derde lid wordt gelezen:

De termijn loopt niet in de tijd gedurende welke ingevolge artikel 38f van het Wetboek van Strafrecht de termijn van terbeschikkingstelling niet loopt.

ARTIKEL VIII

De Wet van 25 juni 1929, Stb. 362, houdende nadere voorzieningen betreffende beroeps- en gewoontemisdadigers, wordt ingetrokken.

ARTIKEL IX

Indien en zodra het met Koninklijke boodschap van 22 april 1971 ingediende ontwerp van Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen kracht van wet verkrijgt, wordt die wet als volgt gewijzigd.

1. In artikel 50, eerste lid, wordt in plaats van «artikel 37, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht» gelezen: artikel 37, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.

2. In artikel 52, tweede lid, komt het gestelde onder c te luiden: een uittreksel uit een uitspraak van de strafrechter als bedoeld in artikel 37, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, voor zover die uitspraak betrekking heeft op de opnemings;

3. In artikel 52, tweede lid, wordt het gestelde onder d gelezen: een uittreksel uit een rechterlijke beslissing, waarbij met toepassing van artikel 37b of artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht bevel wordt gegeven tot verpleging van overheidswege van een ter beschikking gestelde, voor zover die beslissing betrekking heeft op de terbeschikkingstelling en dit bevel.

4. In artikel 52, tweede lid, wordt na onderdeel d een nieuw onderdeel e ingevoegd, luidende:

e. een afschrift van een last tot plaatsing in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden als bedoeld in artikel 13 van het Wetboek van Strafrecht;

5. De onderdelen e, f en g van artikel 52, tweede lid, worden onderscheidenlijk onderdelen f, g en h.

6. In artikel 53, tweede lid, wordt in het gestelde onder c in plaats van «artikel 37h» gelezen: artikel 38d

ARTIKEL X

Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip. Dit tijdstip kan voor de verschillende artikelen van deze wet of onderdelen daarvan verschillend zijn.

ARTIKEL XI

1. Rechterlijke uitspraken en beschikkingen waarbij voor het tijdstip van inwerkingtreding van Artikel I onder I van deze wet terbeschikkingstelling van de regering of de tenuitvoerlegging daarvan is bevolen, dan wel de termijn van die maatregel is verlengd, en waarvan de geldigheidsduur nog niet is verstreken, blijven tot het eind van die geldigheidsduur van kracht. Zij worden na het in de eerste volzin bedoelde tijdstip van inwerkingtreding ten uitvoer gelegd met toepassing van de bepalingen van deze wet. Indien bij de uitspraak bevel is gegeven dat de terbeschikkingstelling van de regering niet ten uitvoer zal worden gelegd tenzij de rechter later anders mocht gelasten, wordt die beslissing gelijkgesteld aan een terbeschikkingstelling waaraan niet een bevel is verbonden als bedoeld in artikel 37b van het Wetboek van Strafrecht zoals dat artikel ingevolge deze wet komt te luiden.

2. In gevallen waarin, op het tijdstip waarop Artikel II onder N van deze wet in werking treedt, nog moet worden beslist op een vordering of verzoek, gegrond op een der bepalingen van de oude artikelen 37d, tweede lid, en 37f van het Wetboek van Strafrecht, blijven de op dat tijdstip vervallende bepalingen van toepassing op de te volgen procedure.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

De Staatssecretaris van Justitie,